

Helsinki 10.11.2022

EHDOTUS KANSALLISEN AV-KÄÄNNÖSSTANDARDIN LAATIMISEKSI

Suomen käännösala edustavat liitot Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto SKTL ry ja Kieliasiantuntijat ry esittävät Suomen standardisoimisliitolle, että Suomeen laaditaan kansallinen SFS-standardi suomalaisille käännöstekstityksille, joita käytetään television, suoratoistopalveluiden ja tallenteiden audiovisuaalisissa teoksissa.

Järjestöt kantavat huolta av-käännösten laadusta, sillä televisio-ohjelmien ja tallenteiden ruututekstit ovat luetuimpia tekstejämme. Av-käännöksiä tuottavat monet eri yhtiöt, eikä alalla ole ollut yhteisesti sovittuja periaatteita laadukkaiden tekstitysten tuottamiseen. Laatimalla SFS-standardi, voidaan osoittaa av-käännösten tilaajille ja tuottajille, millaisista elementeistä laadukas av-käännös koostuu ja mitä sen tuottamisen prosessiin kuuluu.

Työn pohjana voidaan käyttää järjestöjen ja Kotimaisten kielten keskuksen (KOTUS) yhdessä laatimia av-käännösten laatusuosituksia suomen- ja ruotsinkielisille käännöksille. Ne perustuvat av-käännösalan käytänteisiin, ja mukana laadintatyössä olivat myös YLE ja eräät suurimmista av-tekstityksiä tuottavista yhtiöistä. SFS-standardi poikkeaisi tästä laatusuosituksesta niin, että se laadittaisiin käännösalan yritysten ja niiden asiakkaita ensisijaisesti hyödyttäväksi. Alan sisällä tehty laatumalli on laadittu tekijöiltä tekijöille eikä se sovellu sellaisenaan esimerkiksi käännösyriyten asiakkaiden käyttöön tai referenssiksi av-käännösten laadusta tai niiden tuottamisen prosessista. Av-käännösosalalla on jonkin verran vaihtuvuutta, ja suositusten ja standardin avulla uudet toimijat voivat nopeammin omaksua alan hyviä käytänteitä.

Alan laatimissa laatusuosituksissa nojataan muun muassa tietoon kohtuullisesta lukunopeudesta, oikeakielisyydestä, tyylilajien erityispiirteistä ja muista katselijoita palvelevista viestinnällisistä seikoista. Näitä samoja elementtejä voidaan sisällyttää myös SFS-standardiin. Lisäksi standardissa voitaisiin kuvata käännösprosessi sekä av-käännöstyön keskeinen termistö.

Av-tekstien laatusuositukset on valmis asiakirja, joka edustaa alan toimijoiden, eli kääntäjien, käännöstoimistojen ja julkisen palvelun yhtiön näkemystä hyvistä käytännöistä. Se on luonteeltaan sängen harkittu alan sisäinen ohjeistus. Mikäli ohjeista laadittaisiin kansallinen standardi, niiden painoarvo nousisi, ja laatu- ja näkökohdat voisivat siten nousta kilpailutekijäksi alalla, jolla kilpailu on perustunut hyvin pitkälti pelkkään hintaan.

Hanna Gorschnik
toiminnanjohtaja
Kieliasiantuntijat ry
hanna.gorschnik@kieliasiantuntijat.fi

Jenni Kaven
toiminnanjohtaja
Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto SKTL ry
jenni.kaven@sktl.fi